

Nuorttanaste

»Gæca dam Ibmel labba,
gutte mailme suddo guodda!«

»Son dagai rafhe su ruosa
varai bokte.«

No. 6.

9ad jakkegærdde.

»Nuorttanaste« maksa ovta krivna jakkoda-
gast, bladde dinggujuvvu juokke poasta-
rappe lutte.

30ad Marts 1907.

»Nuorttanaste« olgusboatta guovte gærde
manost — dam 15ad ja dam 30ad bæive
juokke manost.

Andagassi addujubme.

Suddoi andagassi addujubme læ okta mavsolas dingga sigjidi, gudek dam darbašek. Rakis lokke! Daidak donge læt dovddam suddo dæddemen du vaimo, nuft atte don læk cælkam: »Mu boastodakko læ stuoreb, go mon dam nagadam guoddet.« Daidak don vaimolažat halidet andagassi oažžot. Jos læ nuft, de mon dieđam, atte don ik bagjelgæca muttom ravvagid, mak dudnji avkken mattek šaddat. Damditi cælkam mon dudnji: Ale bija ila stuora arvo daggar dingai ala, mak æi mate bæstet, vaiko man buore dak du mielast ležžek.

Ibmel læ addam migjidi su la-
gas, ja son læ cælkam: »Dat siello,
gutte suddoda, galgga jabmet!« Dat
laka i mate heittujuvvut ige nubbas-
tuvvut, damditi go dat læ vuodduv-
vum Ibmela nubbastuvakættes vanhurs-
kesvuoda ala. Mutto de boatta dat
duodalaš gačaldak: Moft matta Ibmel
andagassi addet bagjelduolbmamid su
lagast ja vela læt vanhurskes? Dat
dapatuvva aivestassi ovta soavatus-oaf-
far bokte, mi læ nuft olles ja mavso-
laš ješaldest, atte dat matta makset
buok mailme suddoi oudast dam lakai,
atte Ibmel vanhurskesvuotta i æppe-
gudnejatjuvvu. Jos lagau bagjel-
duolbmam galgga vœlttat dam van-
hurskes rangaštusast, de fertte okta
aibas vigetes ja mavsolas persovna
ævtodatolažat bagjelasas valddet laga
garrodusa guoddet, gillat ja jabmet
dam sivalaža sajest; dastgo alma vara
golgatusataga i dpatuvva andagassi
addujubme. Dieđakgo don, rakis lok-
ke, lægo oktage vigetes ja mavsolas
persovna jabmam du diti? Lægo dust
okta daggar rakislaš ja vaibmolašes

oudastloaidastægje, gæn lusa don satak
mannat ja væke oažžot du hædestad?
Jos i læk, moft matak don dalle vœlt-
tat Ibmel vanhurskesvuodast? Jos don
ik dovda daggar soavatægje, daihe jos
don ik oca andagassi addujubme Ibmel
lutte soavatægje čada, de don dalle
ferttik dakkat goabba fal dam guovte
dingast: Don ferttik jogo soavatet ješ-
ječad Ibmelin daggo bokte, atte mav-
sak du suddovælgad daihe guoddet du
suddoi rangaštusa, mi læ agalaš sup-
pijubme Hærra muođoi oudast erit ja
su famo hærvastvuodast erit. (2 Tess.
1, 9.)

Daidak don du ječad lutte læt
mœrredam, atte don aigok buoreb æl-
lema cellet. Dat læ gal buorre, nuft
gukkas go dat olla; mutto muite, atte
ođđa ællem, vaiko man čabbes dat
lifēi, i mate makset dam vœlge, maid
don læk bagjelasad buktam daina
vassam beivin. Jos vel lifēige ve-
jolaš, atte don dam rajest doalašik
Hærra laga, de don almaken ik daga-
ši æmbo go don læk gædnegas dakkat,
ja i bacaši mikkege burid dagoid,
maina satašik makset boares suddo
vælgad. Jesus cælkka: »Go di lepet
dakkam buok dai dagoid, mak digjidi
læk goččujuvvum, cælkket: Mi læp
avketes balvvalægjek; dastgo mi læp
dakkam dam, maid mi læimek gæd-
negasak dakkat.« (Luk. 17, 10).

Mutto daidak don jurdašet, atte
Ibmel i læk nuft garas, atte son reki-
nasta nuft darkkelet duina, satte don
fal vahaš moraštak du suddoidad diti
mañemuš ællemboddoinak ja rokkada-
lak sust andagassi addujubme. Daggar
jurddagi ællem læ suddo, ja dak čaje-
tek, atte dust i læk vel dat rivtes sud-
dodovddo ja dietto Ibmel vanhurskes-
vuoda birra- Jogoson okta vanhurskes
mailmalaš duobmo frian gavnaši ovta

bagjelduolbme rievte oudast, dušše
damditi go son dovdsta su bagjel-
duolbmames, čierro vahaš ja rokkadal-
la andagassi? I eisegen! dastgo dat
læ dat sæmma go julgi vuollai duob-
mat laga ja vanhurskesvuoda. Ibmel
læ okta vanhurskes duobmar. Son la-
gas bæle čuožota daggo bokte, atte
son balka adda buridi ja rangašta
dai gažžaras ja æppeoskolaš olbmuid.
Don suttadak Ibmela, go don su sad-
nai ik jake; dastgo daggo bokte dagak
don su gielastallen. Ja don dieđak,
atte buok gielestægje oasse læ javrest,
mi buolla dolain ja riššain. Dat læ
dat nubbe jabmem. (Alm. 21, 8).

Daidak don du audogasvuodad
doaivo læt darvetam du olgaldas gir-
komannama ala, buttes oapo ala, altar-
navdašæme ala j. n. v. Jos don dam
læk dakkamen, de læk don čagjadusa
gæino alde; dastgo dak dingak læk
dušše gaskaoamek, mak æi mate bæst-
tet, vaiko man viššalet don daid ana-
šik. Arbmo-gaskaoamæk læk buorek
ja avkalažak; mutto aivestassi Jesus
læ mailme bæste, nuftgo čallujuvvum
čuožžo: »I obba lækge bestujubme
guđege æra siste; dastgo i læk nubbe
čera namma alme vuolde addujuvvum
olbmui gaski, man bokte mi berrip
bestujuvvut. (Ap. dag. 4, 12).

Daidak don luottet ila ollo sard-
nedægjid ala. Si æi sate du bæstet;
dastgo æi sige læk æra go varnotes
olmuš riebok, vaiko man buore ja si-
voi si ain ležžek. Aivestassi Jesus læ
olbmui bæste, son gutte cælkka. »Bot-
tet mu lusa buokak di, gudek bargga-
betet ja lepet losidattujuvvum. Mon
addam digjidi vuoinadusa.« Judalaš
papak æi sattam buoredet ovtage spit-
taldavdast. Si satte dušše iskat, ja go
si gavdne dai dabalaš dovddo-mærkaid,
mak čajetegje, atte buocce læi dærvast,

de satte si cælkket, atte dal læ son dærvas. Dak evangeliumlæs papak ja sardnedægjek, guðek goččujuvvujek sane balvvalægjen dam odđa litto mielde, æi sate suddoi andagassi ad-det. Si læk dušše sadakolbmak sud-doi andagassi addujume sardnedet Je-sus Kristus bokte. Ibmel læ su balv-valægjidadas oskeldam ællem sane; mutto si æi galga aidsesæsek valddet dam gudne, mi gulla Mæistari. Si berijek muitost adnet Jesus goččoma: »Vuolgetet ja dakket buok olbmuid mu mattajægjen gastašedinædek sin Ače, Barne ja Bassevuoina nammi ja oapatadinædek sin doallat buok dam, maid mon læm digjidi goččom.« Go si oskaldasat dam goččoma doaimatek, de ožžuk si oaidnet loppadusa ollašume: »Gæčča mon læm din mielde buok beivid gidda mailme loapa ragjai.« Sardnedægje berre albmugi oapatet Ibmel dato ja rađid sin audogasvutti, doalvvot sin Jesus lusa ja cælkket: »De lekus dat digjidi diettevas, di olbmak, vieljak, atte su bokte dieđe-tuvvu digjidi suddoi andagassi addu-jubme; ja buok dast, mast di epet mattam vanhurskesen dakkujuvvut Moses laga bokte, vanhurskesen dak-kujuvvu su bokte juokkehaš, gutte os-ko.« (Ap. dag. 13, 38—39).

Jos don dal jærak: »Maid gal-gam mon dakkat, vai mon audogassan šaddašin, de læ must okta vuogas vastadus dam gačaldakki daina Jesus sanin: »Jorggaleket ječaidædek ja oskot evangeliumi.« Guokte dinga læ dast, maid mi ferttip dakkat, jos mi galggap audogassan šaddat. Mi berrep jorggalusa dakkat. Duotta jorgga-lus læ vaimolaš gattam ja moraš sud-do bagjel ovtastattujuvvum ællema nubbastusain; mutto læge varrogas, at-te don dorvod ik bija du jorggalusad ala, dat i bæste du. Don ferttik oskot evangeliumi. Osko Ibmel barne ala læ audogassan dakkujume oaiivveašše. Alma dam oskotaga læ vægjemættos Ibmeli dokkit. Evangeliumi oskot læ vaimolaš oamastæbme dam duottavuod-da, atte Jesus Kristus læ boattam mailbmai suddolažai audogassan dak-kat. »Dastgo nuft læ Ibmel rakistam mailme, atte son læ addam su barnes dam aidnoriegadam, vai juokkehaš, gutte su ala osko i galga lapput, mut-to agalaš ællem oažžot.« (Joh. 3, 16).

Jesus Kristus læ dat stuora ja mavsolaš soavatus-oaffar, gutte læ

dævddam laga vanhurskes gaibadusa id ja soavatum min Ibmelin, daggo bokte, atte son gillai min suddoi oudast, dat vahurskes gillai vanhurskesmætto-mid oudast doalvvom diti min Ibmel lusa. Go don, lokke oskot dam dag-gar oskoin, mi du likkatatta nuft, atte don biettalak suddo, batarak Jesus lusa ja oamastak su du persovnalaš bæste, dalle oskot don evangelium, mi læ dat okta aidno, man bokte don audo-gassan šaddak ja dokkit Ibmeli; dast-go ačče rakista barne ja læ bigjam buok dingaid su gitti. »Gutte osko barne ala sust læ agalaš ællem, mut-to gutte i osko barne æla, i galga oaidnet ællema, mutto Ibmel moarre læ su bagjelist.«

Jos don vela ik læk oamastam suddoi andagassi addujume, maid vuor-dak don? Vuolge dallanaga Jesus lu-sa, aido daggar go don læk! Ale div-te du galbotesvuodda ja suddo hettit du; dastgo don ik mate ječad buorebun dakkat. Jos don dasa guorrasak, de manne ajetak don dalle. Jesus čuož-žo dal vaimo oudast ja goalkota. Son vuordda, atte don galgak ravastet uv-sa ja bovdde su sisa. Aigokgo don dam dakkat? Jos don jurdašak, atte gal don okti ravak du vaimod uvsa ja bovddek Jesus sisa boattet, manne don ik daga dam dal? Gi dietta, sat-ta nuft læt, atte Jesus šat i adde dud-nji dilalašvuodda dam dakkat, damditi bovdde su dal! »Gæčča dal læ dat vuogas nigge, dal læ bestujume bæiv-ve.« (2 Kor. 6, 2).

Kristiania-moridus.

(Maid okta pappa muittala.)

Kristianiast ain bista moridus ja njuokčamiguim sardnom, ja dat mori-dus dai sæmma mærkaiguim læ mai-dai viddanam daidi lagamus gavpugi-di sikke nuortta- ja oarjabæld' Kristi-ania.

Okta methodista pappa, gutte æska læ fidnam Kristianiast čalla muttom avisast:

»Must læ gukka læmaš hallo Kristianiast fidnat dærvatæmen mu boares ustebam ja barggoskipparam Barratt, gutte æska læi Amerikast ruoktot boattam; ja go mon gullim dam moridusa ja njuokčamiguim sard-nom, mi læi alggam, de læi dego juo-ga dobbe mu siste mi buli ja hoapoti

vuolgetet. Mutto dat garraset givse-dægje influenza doalai mu gidda ruovddegazzaiguim, nuft atte mon im bæssam vuolgetet ouddalgo moadde bæive dast ouddal.

Dibmo 8 idedest vulggim mon sœrvvalagai muttom æra sardnedægji-guim dollavavno mielde Kristianiai, ja moadde dimo dastmañnel læimek mi dam vistest, gost čoaaggalmasak dollujuvvujegje. Davalažat čoaagganeg-je olbmuk dam vistai kl. 10 rajest ouddal gaskabæive ja čoaaggalmas bisti kl. 2 ragjai mañnel gaskabæive, ja dasto nubbe čoaaggalmas dollujuvvui 8 aige ækkedest. Olbmuk legje diev-va dam viste, vaiko læi gasko argga-bæive. Famolažat gullujegje dobbe sardnedæmen, lavllomen ja rokkadal-lamen. Mutto go mon legjim 5 mi-nuta dobbe čokkam, bođi okta gukkes ruoidna olmai jotteles lavkiguim uvsa vuostai ja čuožasti mu ouddi. Mon hælketegjim ja jurddelim:

»Mi son dam olbma vaimo alde læ?« Olmai geiggi gieđas mu vuostai ja jærrali: »Lækgo don pappa Smedstad?« Go mon legjim vastedam, ma-nai son čibbides ala mu balddi ja doargestægje jienain algi cælkket: »Ik-go don addaši mudnji andagassi dam, atte mon Kristiansandast værrot dak-kim du vuostai ovta rutta-ašest. Ibmel læ su stuora armostes mudnji anda-gassi addam. Ikgo donge dam sæm-ma dagaši. Buokak gæččagotte mon-no ala. Mon gæččalegjim olbma oaž-žot jaskodattet; mutto dat i væketam. Mon loppedegjim andagassi addet ja goččom su mannat čokkanet. Dam olbmai, gutte mu baldast læi čokka-men ferttijim mon savkkalet: »Burst dat orro alggemen.« Jos don lokke siđak diettat, gi dat olmai læi, de satam muittalet, atte son læi okta skorsteina-feiar Kristiansandast, gutte manga jage dastouddal læ valddam must girjid arvad ruđai oudast vuovd-det. Olmai manai oktan dai girjiguim imge gullam mon sanege su birra. Mutto dal gulak, lokke, atte Ibmel læi su gidda doppim ja sojatam su sielo suddo dovdoi ja vuollegašvutti. Mutto dast i læk vela galle, mi æp læk vela gærggam daina olbmain. Mañnelgo rokkadallagotte čoaaggalma-sast, de skorsteina-feiar maidai algi jidnoset rokkadallat, son celki: »Hærra min Ibmelæmek, mon læm velgolaš 12 kruvna, væket mu dai ruoktot mak-

set!« Su mañnel algi okta boares eurgodam agja fast rokkadallat, son celki: »Nu fal Hærra, dat vælgge i berre aivestassi andagassi addujuvvut, mutto maidai mañnai addujuvvut. Dat i berre gaibeduvvut.«

Mon dieđostge ferttijim čuožželet bajas ja cækket, atte mon im gaibed šat dam vælge æmbo.

Sabmelaš

Poastamæistar **Puntervold** Altast læ čallam muttom darogiel blađđai, man namma læ »Vort Land« Sabmelažai birra navt:

»Boastot di ibmerdepet Norga olbmak, jos di jakkebetet, atte son, gæn di goččebetet Sabmelažžan, i rakist su vanhemædnamest — Sameædnam duoddarid ja varid — sæmma famoin go mi. Ja læge visses dam ala, atte go Sabmelaš harjetuvvu, de satta son gattit su cødnamest Ivgo rajest Ruoša raje ragjai vašalaža vuostai. Ja jos di aiggobetet illodattet Sabmelaža, de gočodeket su vielljan. Muittal sudnji, atte son læ Norga olmai lika buorre go di ječa lepet, dai-daši son dasto ilosmuvvat nuft atte viekkala sidasis ja njuovasta su buoremus mieses ja bovdesta du guossai boattet.

Ale bagjelgæa Sabmelaža nuftgo soaldat. Ovta dinga ferttijek dak officerak, gæi vuolde Same gandak ekserijek, guorrasek, atte læ Sabmelažain nuftgo Sætersdølain: Parade ekseremi njuolgo čibbiguim son i dokke; mutto bija su feltmanøveri, de mon dakedam, atte son cævcea vaiko gæn baldast saigasvuodast ja gavvelvuodast, vallevuodast ja dæivvelvuodast bæččem vuolde.

Mutto læk maidai cæra ašek manditi Sabmelaš berre bisotuvvut. Jos valdak Sabmelaža su boccu- ja bædnagiguim erit Sameædnam duoddarin ja varin, de ožžuk maidai sæmmast valddet bæle nare erit dam darolaš albmuigest, mi Sameædnam vuonain assa.

Mutto læ okta dingga, maid dast ferttim namatet, okta vašalaš læ, mi læ Sami bahamus vašalaš — dat læ buollevidne, dat dollačacce orro dego suddo-dalve buokaid duššadæmen sikke rumašlažat ja vuoinalažat.«

Dasto čalla poastamæistar ollo erinoamačet Guovddagæino Sami jugišvuoda birra ja arvvala, atte good-

replarsærvve berre barggagoattet buollevinejukkam vuostai erinoamašet Guovddagæinost.

Ruoša blađek

muittalek, atte mannem jage læk dak ruošalaš politiak gavdnam 1100 granataid, 10 helvetmašinaid, 4600 budde kruvtaid, 280,000 patronaid, 1200 geværaid ja 1800 revolverid. Ouddalگو duma (Ruoša stuoradigge) ærrani goddujuvvujegje daihe havvadattujuvvujegje 1300 persovna. Mañnel duma ærranæme 1400. 210 granatluoda baveketegje, 32 sorbmimværojoi vuorkka-baikek gavdnujegje ja 110 čiegos prentemrakkanusak (trykkeria). 1010 rangaštuvvujegje jabmemin, 71 ammatolbma sorbmijuvvujegje ja 150,000 persovna bigjuvvujegje giddagassi.

Maid okta barggo-olmai maksa.

Okta-ovtastattujuvvum statain Amerikast læ rekinastujuvvum, atte juokke dærvas, dokkalaš ja buorredatolaš barggo-olmai maksa arvo mielde 3500 kruvna.

Jos mi dal rekinastep, atte juokke jage Norgast olgusvagjolek Amerikai 15,000 daggar mavsolaš barggo-olbma, de læ dalle nabbo dat vaivaš Norga skenkkemen okta ovtastattujuvvum stataidi jakkasažat 5¹/₂ miljon kruvna.

Rotsundjoga mannasida læ dal barggam bagjel 20 jage. Dam suogjelægje læ kemaš dronneg. Dam sidast læk dal 30 nieiddamana ja 2 bardnemanana, mak læk Finmarko ja Tromsa amtast erit. Go dat mannasida dal i sate vuostaivalddet æmbo manain, jurdaša stivritus rakadet æmbo vistid, vai æmbo bardnemanak satašegje valddujuvvut. Sida stivrijægje læva dal 2 diakonise.

Okta italialaš

astronoma læ einostam, atte maillbme galgga duššat dam mano loapast, dak æra astronomak æi jake dam.

Bulgarien

vuostas ministar Petkov læ sorbmijnvum. Son læi dai æra ministariguim vazašæmen muttom gilvagardest, go muttom ammatest erit bigjuvvum ammatolmai bæi su golmain revolverluodain Gavppeminister Genadjev soagja sarjaduvvui. Sorbmijægje arrestirijuvvui dallanaga. Petkov šaddai Bul-

garia ministerpræsidentan mai manost 1903.

Amerikabilettak

læk dal divvrom. 3ad plasa biletta maksa 10 kruvna æmbo go ouddal ja smavva manai bilettak læk divvrodivvum 15 kr. rajest 20 kruvna ragjai.

Vehaš bivddo

læ alggam Finmarko bivddoværain, erinoamašet Væsta-Finmarkost Iččain, Rolsøest, Salamest ja Hjelmsoest.

Kristiania

kommunevælgge læi dam jage algost bagjel 52 miljon kruvna.

Daroduttem-bargo

birra čallujuvvu dal ollo darogiel avisa, erinoamačet Sameædnam avisain. Stuoradiggest læ Saba sardnon burist dam aše birra ja blađek læk fast su særdnoma vuostai bigjam. Saba læ čuožotam atte friasajek Tromsa seminarest æi lifčæ galggam heittujuvvut, vai ain lifčæ Samegiella oapatuvvum daid seminaristaidi, guđek Sameædnami saddijuvvujek.

Nubbe have muittalep mi vehaš æmbo dam aše birra.

Vesteraala bivddo.

Bivddo læ dam mañeb aiggai hettijuvvum stoarmast ja muttom in maidai sœktevadnevuodast. Mañemuš gæsemest fidnijegje firmiguim 40 rajest bajas gidda 400 dorske ragjai. Bæivvesætaiguim fidnijegje skjoitak ja smavvavadnasak 100 rajest gidda 860 ragjai. Oaggo-vadnasak 100—300 ragjai. Okta linadamppa 1200. Hadde læ 36—38; jorbbaaden 40—42. Vuovvas 16—18, mæđdem 2—3.

9000 guole ovta bæivvai.

Arvo mielde 120 kr. olbma oassai.

Okta bivddedamppa, mi gulla Melboi, Vesteraalast læ dakkam buorre bivdo dam mañemuš vakkost ouddal basid. Dat damppa fidni bagjel 30,000 dorske, ja vel ovta bæive dæivai nu burist, atte suvdi gaddai 9000 dorske. Guollehivvodak vuvddujuvvui 50 kruvnai čuotte. Dat šadda juokke olbma oassai arvo mielde 120 kruvna.

Gonagas aččæ ja 60 æra olbma oappaladdek Norga.

Muittaluvvu, atte gonagas Fredrik ja 60 æra olbma oappaladdek Kristiania mañnel sin Islanda fidnama, mi læ farga.

Mailmehistoria.

(Lasse oudeb nummari).

Gavpug ja stata.

Mi diettep, atte Norga mätta jukkujuvvut manga lakai. Mi mattep dam juokket ædnamosidi, nuftgo oud-damærka diti Østerdaleni, Gudbrandsdaleni, Valdersi ja Telemarkeni. Norga mätta maidai jukkujuvvut bisma-gieldaidi, ja dat mätta jukkujuvvut amtaidi. Mutto vaiko mi moft juoga-šeimek, de læ almaken erotus Norga ja dam boares Grækenlanda gaskast. Jos Norgi soatte šadda, de læ buok Norga assin gædnegasvuotta soattat dam ædnam aše oudast; dastgo buok kak gullek Norga soatteveki. Obba Norga šadda dasto soattai. Nuft i læm Grækenlandast. Manga ædnamoase legje maidai dobbe; mutto dobbe i læm soattevækka, mi gulai obba ædnami.

Norgast læ nuft, atte go oktage suolada, de oažžo son dam sæmma rangastusa, guðeikkenassi baikest son suoladažža lekus dat Sameædnamast daihe Kristianiast. Olbmuk min rika mietta dubnijuuvujuk Norga lagai mielde. Nuft i læm Grækenlandast. Dobbe i gavdnum mikkege, mi mati goččujuvvut grækalaš lakka ja mi læi asatuvvum olles dam ædnam varas.

Norgast læ nuft, atte bisma, amtmanne, sundde ja buok ammatolbmak vuost vallijuuvujuk Norga ædnamstivrest daihe radđetusast ja dasto olgusnamatuvvujuk gonagasast. Nuft i læm Grækenlandast, Dobbe i læm oktage vallijuuvvum grækalaš radđetus, mi olgusnamati ammatolbmaid obba ædnami.

Juokke gavpug læi okta sierra stata, nuftgo Norga læ okta stata ja Frankrika ja Englanda j. n. v. Grækenlanda i læm æmbo go viđadas oasse Norgast sturrodakki, mutto dobbe legje manga čuođe statak. Arvedæmest læ, atte dak statak legje smavva. Ovtta stata ladnest mati olmuš oaidnet nubbe stata ladnai.

Dat læi sikke buorre ja baha, atte ædnam dam lakai čuopaduvvui čuđi mielde bittaidi. Soatte soađe maņest šaddai dai gavpugi gaski. Mutto læi maidai juoga buorre dam gæčeld. Gavpug læi Grækalažai aitosaš vanhemædnam. Son dam mati oaidnet juokke bæive. Son læi burist oapes vistidi ja ladnidi. Ja olbmui læ da-

valažat gæpas dam rakistet, mi su lakka læ. Dam dovdak donge, lokke, du ječad lutte. Vuost rakistak don ačad, ædnad, du mannavuođa sidad ja dasto daid lagamus baikid du sida birra, ja dasto obba dam stuora Norga ædnama.

Dak stuoremus gavpugstatak.

Sparta ja Aten.

Dak guokte mærkalaš gavpugstata Grækenlandast læiga Sparta ja Aten. Aten læi oaivvegavpug Grækenlandast. Sparta fast læi Lakonien ædamoasest, Peloponesest, mi arvo mielde jagest 1100 ouddal Kristus rie-gadæme valddujuvvui muttom Grækalažain, guðek goččujuvvujegje Doralažžan. Manga stuora ladne legje dam aige dobbe, ige læm gæpas Doralažai-di valddet daid. Eurota-joga baldast læi okta daggar ladnelagan. Dam olgobællai bissanegje Doralažak, ja dasa šaddai okta gavpug, man namma læ sparta.

Mutto Spartanalažak legje garvvasak soattat juokke aige. Si legje soaldatak ja ferttjiegje danen læt. Æi si bæsam goassege orrot riehta muosest; dastgo birra sin Lakoniast ædnambai-kin ja smavva gavpugin, asse albmu-gak, gæi bagjel si legje vuottam. Dak gæk asse smavva gavpugin gavpašeg-jegje, dugjujegje ja ænama duktijeg-je, mutto ferttjiegje galle makset di-vaga Spartanalažaidi. Sin lokko læi arvo mielde 100,000. Dak, gæk asse olgobæld gavpugid, dak aitosaš bondek, æi læm ærago šlavak, mak duk-tijegje ædnam Spartanalažaidi. Si leg-je lokkoi arvo mielde 200,000. Ja ješ Spartast æi læm galle duhat bærraša, aido 9000 galgge læm dam buok boaresæmus aigest; mutto dam šad jak-kečuodest Kristus rie-gadæme ouddal legje juo uccanam gidda 4—5000 bærraš ragjai.

Juokke dafhost legje Spartanalažak dego soaldatak. Si æi duktim ædnama; dam dakke šlavak. Si æi gavpe adnam; dam dakke smava gav-pug assek. Golle ja silbba sist i læm, sin ruđakge legje ruovdest ja nuft lossadak, atte go gartte muttom kruvna čuoðek, de læi olles hæsta guorbme. Sin assamvistek æi læm ollo buoreb go soaldati barakak, dak legje huksijuuvvum groava dimbarin (hirsain).

Spartanalažak æi ožžom lobe si-dast borrat. Si borre sierranas bor-

ramvistin, 15 guðege vistes; ja dak 15 legje maidai lavvoskiparak soađe aige. Varramalle læi sin davjemus rætta.

Go bardnemanna rie-gadi mailb-mai, de galgge dak boaresæmus olb-mak iskat lægo son dærvas; dastgo sust galgai šaddat soaldat. Jos son danen i læm dokkalaš, de son i ožžom ællet. Mutto jos son læi dokka-laš, de oažoi son sidast orrot dassači go læi dævddam čieča jage, ja bigju-juvvui son dam olbma lusa, gutte galgai buok gandai bærrai gæččat Spartast. Gandak legje jukkujuvvum klasai mielde. Okta olles šaddok gand-da komanderi juokke klasast. Si oppe juokke lagan gymnastika, mutto ou-demus ja maņemus oppe si gierddat daihe gillat baha. Gæsseg ja dalvveg vazze si ravas oaive ja ravas julgid 12 jage age rajest, ja gæsseg ja dalv-veg læi sist dušše okta bivtas bagje-list. Alma oađđedagaitaga ođde si rasi, oalgai ja starai alde. Ovtta gær-de jagest rissijuuvujukje si nuft atte varra golgai. Mutto æi galggam gandak dallege biekkot; ja dat, gutte buok dam gillai njivkatkætta, læi sin mielast vuottohorra.

(Lasetuvvu).

„Kong Trygve“ forlisem.

18 olbmu occaluvvujuk.

Darogiel blaðek muittalek dam stuora likkotesvuoda birra, mi dapa-tuvai »Kong Trygve« forlisem bokte. »Kong Trygve« læi juokke dafhost buorre damppa, maid dat nordenfjeld-ske dampaselskappe Kristianiast 4 ja-ge dast ouddal læi oastam. Dat læi assurerijuuvvum 200,000 kruvnoi olg-goædnam selskapin. Dam ragjai ain occaluvvujuk 18 olbmu. Dai særvest læk 4 passešera, namalassi 3 nisson ja okta gavppeolmai Islandast. Dak ærak gullek damppi. Gagjujuvvut šad-de 10 passešera, 2 ruota matrosa ja okta ruota kahytjomfru. Si legje sag-ga appetuvvum dam hirbmos ræiso vuolde.

Golbma skipa læ dal sadijuv-vum occam varast dai javkam vadna-sid.

2 øra.

Okta fina nisson Kristianiast lapi su golle lomma-dimos gata ala. Muttom ucca nieidaš, gutte vazji sæmma gæi-no, aicai dam ja addi sudnji dam ruoktot. Nisson mavsi nidi 2 øra gavdnam oudast.

»Nuorttanaste« čalle, prentejægje ja olgusad-de læ G. F. Lund Sigerfjord, Vesteraalen.